

PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖ FRÅGEFORMULÄR

© K. Björkqvist & K. Österman, Åbo Akademi University, Finland (1996)

PSYCHOSOCIAL WORKPLACE INVENTORY

Syftet med detta frågeformulär är att undersöka i vilken omfattning de företeelser som beskrivs på de följande sidorna förekommer vid din arbetsplats. Det är fråga om beteenden som kan förorsaka betydande missnöje. Syftet med undersökningen är enbart att förbättra förhållandena, inte att utpeka eller beskylla någon.

För att undersökningen skall kunna vara till nytta är det viktigt att du besvarar frågorna helt ärligt. Ingen med undantag av forskarna som utför undersökningen kommer någonsin att få se svarsformulären, och ingen kommer att kunna veta hur just du har besvarat frågorna. Undersökningen kommer att utföras under strikt anonymitet. Du kommer inte att identifieras.

Du skall *inte* skriva ditt eget namn på formuläret.
Vi tackar för din medverkan.

Din ålder: ____ år

Ditt kön: kvinna ____ man ____

KONFLIKTER

Konflikter mellan personer är ett naturligt fenomen som förekommer vid alla arbetsplatser. Konflikter behöver inte vara negativa företeelser, om de hanteras objektivt och omedelbart kan de i själva verket leda till förbättrade människorelationer och arbetsförhållanden. Om de inte alls hanteras, eller om de hanteras felaktigt, skadas kommunikationen mellan människor, som även kan fara illa på olika sätt, och arbetsförmågan nedsätts.

Förekommer det konflikter vid din arbetsplats, dvs. bland de människor som du dagligen arbetar med?

- 1) Nej, inte mer än vad man kunde förvänta. När konflikter uppstår, kan de vanligen lösas _____
- 2) Ja, det förekommer ganska svåra konflikter. Det finns sådana som undviker varandra eller grälar med varandra, och det verkar vara svårt att finna lösningar _____
- 3) Ja, det förekommer mycket svåra konflikter. Det finns sådana som inte överhuvudtaget kan tåla varandra och inte talar alls med varandra, och det verkar inte finnas någon lösning _____

BURN-OUT

Människor blir utbrända när deras arbetsförhållanden av en eller annan orsak (t.ex. en tung arbetsbörda, stress, osäkerhet eller konflikter) blir outhärdliga. Vanliga symptom är ångest, depression, iritabilitet, insomni, eller psykosomatiska sjukdomar. Ett eller flere av dessa symptom kan förekomma.

Har du sett människor bli utbrända vid din nuvarande arbetsplats?

- 1) Nej _____
- 2) Ja, jag har sett människor vara nära att bli utbrända _____
en person ()
flere personer ()
- 3) Ja, det har hänt att människor varit tvungna att sjukskriva sig för att de blivit utbrända _____
en person ()
flere personer ()

Har du själv blivit utbränd vid din nuvarande arbetsplats?

- 1) Nej _____
- 2) Ja, jag har varit nära att bli utbränd _____
- 3) Ja, jag har varit tvungen att sjukskriva mig därför att jag blivit utbränd _____

KRÄNKANDE SÄRBEHANDLING

Med kränkande särbehandling (ofta kallad vuxenmobbing) avses att en eller flere personer på arbetsplatsen upprepade gånger utsätts för nedsättande och kränkande behandling, som de, av en eller annan orsak, inte kan försvara sig emot. Kränkande särbehandling är, till sin natur, förnedrande. Kränkande särbehandling kan förekomma på tre olika nivåer, beroende på hur allvarlig den är.

Nivå I

Typiskt för denna nivå är nedsättande och kränkande kommentarer, ryktesspridning och baktalande, och en begynnande isolering och utfrysning av den utsatta.

Nivå II

På denna nivå blir den kränkande behandlingen mer allvarlig, och öppen, kanske rentav offentlig, förnedring av den utsatta kan förekomma. Han/hon blir utfrysad och isoleras psykologiskt från de övriga, som inte vill tala med honom/henne. Det är typiskt för denna nivå att den utsatta - utan orsak - blir beskylld för att ha "samarbetssvårigheter".

Nivå III

På denna nivå har den avhumaniserande processen nått så långt att den utsatta inte längre anses ha samma människovärde som de övriga i gruppen, och det blir acceptabelt att säga nästan vad som helst om honom/henne. Han/hon är nu helt isolerad, och uppmanas ofta att söka sig ett annat jobb. Han/hon betraktas ofta - felaktigt och utan orsak - såsom "mentalt störd".

Har du sett någon bli utsatt för kränkande särbehandling vid din nuvarande arbetsplats?

- 1) Nej _____
- 2) Ja, kränkande särbehandling på nivå I _____ nivå II _____ nivå III _____

Har du själv blivit utsatt för kränkande särbehandling vid din nuvarande arbetsplats?

- 1) Nej _____
- 2) Ja, kränkande särbehandling på nivå I _____ nivå II _____ nivå III _____

Beskriv med egna ord vad du har sett eller upplevt:

SEXUELL TRAKASSERING

Med sexuell trakassering avses att en eller flera personer vid arbetsplatsen utsätts för degraderande och kränkande behandling av sexuell karaktär. Sexuell trakassering är alla former av *ovälkomna* sexuella närmanden (ömsesidig sexuell attraktion är inte sexuell trakassering). Sexuell trakassering kan förekomma på tre olika nivåer beroende på hur allvarlig den är.

Nivå I

Ovälkomna sexuella kommentarer, skämt, och utsättande för pornografiska bilder är typiska för denna nivå.

Nivå II

Ovälkommen kroppskontakt och tafsande, t.ex. vidröring av bröst, är typiska för denna nivå.

Nivå III

Ovälkomna förslag eller krav på samlag, ofta under indirekt eller direkt hot om repressalier, är typiska för denna nivå.

Har du sett någon bli utsatt för sexuell trakassering vid din nuvarande arbetsplats?

- 1) Nej _____
2) Ja, sexuell trakassering på nivå I _____ nivå II _____ nivå III _____

Har du själv blivit utsatt för sexuell trakassering vid din nuvarande arbetsplats?

- 1) Nej _____
2) Ja, sexuell trakassering på nivå I _____ nivå II _____ nivå III _____

Beskriv med egna ord vad du har sett eller upplevt:

ALKOHOLMISSBRUK

Tio procent av befolkningen svarar för 50% av den totala alkoholkonsumtionen i landet. De flesta av dessa är inte arbetslösa, utan är anställda vid olika arbetsplatser. Alkoholbruk behöver inte nödvändigtvis nedsätta en persons arbetsförmåga. Om en person däremot ofta är borta från jobbet pga. att han/hon är full eller har en baksmälla, är det klart att det påverkar arbetsförhållandena negativt. Problemet är ofta tabubelagt och svårt att tackla.

Finns det personer vid din arbetsplats som har alkoholproblem?

- 1) Nej _____
- 2) Ja, det finns personer som ibland stannar hemma pga. alkoholproblem _____
en person ()
flere personer ()
- 3) Ja, det finns personer som ibland uppträder berusade på arbetsplatsen _____
en person ()
flere personer ()

Har du själv alkoholproblem?

- 1) Nej _____
- 2) Ja, det har hänt att jag har blivit hemma därför at jag varit full
eller haft en baksmälla _____
- 3) Ja, jag har varit i berusat tullstånd på mitt arbete _____